

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 454/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-16C/24/2018 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16C/24/2018) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-16C/24/2018 (pôvodne vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16C/24/2018).

2. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľov vyplýva, že títo sú priami pozostalí po nebohom [REDAKOVANÉ], ktorý [REDAKOVANÉ] tragicky zahynul vo vojenskom priestore letiska v Prešove pri páde policajného vrtuľníka, ktorého vlastníkom a súčasne i prevádzkovateľom bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Žalobou podanou na okresnom súde 7. augusta 2018 si sťažovatelia ako priami pozostalí po nebohom uplatňujú nárok na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“).

3. Ústavný súd vo svojom uznesení č. k. III. ÚS 26/2022-30 z 27. januára 2022 posudzoval postup v tom čase okresného súdu v napadnutom konaní od doručenia žaloby na okresnému súdu 9. novembra 2018 do času doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu 5. novembra 2021 (napadnuté konanie trvalo 3 roky a 3 mesiace) a dospel k záveru, že je potrebné ju odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (k tomu bližšie pozri posudzovaný priebeh konania v bodoch 3 až 8 a závery ústavného súdu v bodoch 17 až 26 predmetného rozhodnutia). Ústavný súd zároveň v uznesení č. k. III. ÚS 26/2022-30 z 27. januára 2022 vyjadril názor, podľa ktorého „toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sťažovatelia v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.“. Uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 26/2022-30 z 27. januára 2022 nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2022.

4. Sťažovatelia sa následne opätovne 2. augusta 2022 obrátili na ústavný súd ďalším podaním, o ktorom rozhodol ústavný súd pri opätovnom posúdení už raz posudzovaného rozsahu konania (doplneného o ďalší parciálny úsek konania medzi právoplatnosťou uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 26/2022-30 z 27. januára 2022 a dňom doručenia ďalšej ústavnej sťažnosti 2. augusta 2022) tak, že nálezom č. k. III. ÚS 483/2022-30 z 10. novembra 2022 nevyslovil porušenie sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 483/2022-30 z 10. novembra 2022 nadobudol právoplatnosť 25. novembra 2022.

5. Sťažovatelia sa v poradí tretej ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 9. septembra 2024 opätovne domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty postupom mestského súdu v napadnutom konaní. V rámci svojej argumentácie sa domáhajú opätovného posudzovania napadnutého konania mestského súdu aj za časový úsek napadnutého konania, o ktorom ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 483/2022-30 z 10. novembra 2022, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. novembra 2022.

6. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti akcentujú, že „*Je nepochybné, že konanie spôsobujúce citovú ujmu na strane sťažovateľov, z dôvodu straty blízkeho človeka, chcú mať sťažovatelia čo najskôr za sebou, avšak postupom porušovateľa, ktorý je neefektívny, ktorý vzhľadom k aktuálnej dĺžke konania možno považovať za ústavne non-konformný je podľa názoru sťažovateľov nutné konštatovať priet'ahy na strane súdu, ktoré sú spôsobené aj neodborným a procesne právne nesprávne zvoleným postupom pri riešení merita veci.*“. Tento záver odôvodňujú posúdením viacerých časových úsekov napadnutého konania. Podľa ich názoru mestský súd, resp. v tom čase okresný súd riadne nekonal (i) počas obdobia pandémie COVID-19, keď boli viackrát odročované už nariadené termíny práve z dôvodu pandémie, pričom ale ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020, III. ÚS 111/2021), (ii) sťažovateľom nie je možné pričítať na ich ťarchu ani nimi podaný návrh na prerušenie konania, ktorý podali z dôvodu potreby riešenia prejudiciálnej otázky Súdnym dvorom Európskej únie, pričom táto ich procesná aktivita generovala prerušenie napadnutého konania v čase od 26. apríla

2022 do 24. novembra 2023 a (iii) v čase po pokračovaní v napadnutom konaní od 24. novembra 2023 mestský súd vo veci nekoná, resp. je nečinný, keďže vo veci je nariadený termín pojednávania na 2. október 2024. V nadväznosti na to sťažovatelia konštatujú, že síce „v najbližšom čase bude v predmetnej otázke rozhodnuté, v nasledujúcom čase bude potrebný čas na vyhotovenie rozhodnutia a jeho doručenie stranám sporu a taktiež na oboznámenie sa s rozhodnutím porušovateľom a preto stav právnej neistoty stále trvá a počas tohto obdobia bude ďalej trvať.“.

7. Na podklade uvedeného sťažovatelia v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty postupom mestského súdu v napadnutom konaní, prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal im obom primerané finančné zadost'účinenie vo výške 9 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rovnako tak aj podľa čl. 47 charty) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95,

I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97, I. ÚS 10/98, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejavovať ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 66/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 61/03, I. ÚS 92/03, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

14. Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania mestského súdu od 25. novembra 2022, keď nadobudol právoplatnosť nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 483/2022-30 z 10. novembra 2022, ktorý je rozhodnutím vo veci samej, do času podania ústavnej sťažnosti 9. septembra 2024. V tomto časovom úseku v trvaní 1 roka a 10 mesiacov bolo napadnuté konanie uznesením okresného súdu č. k. 16C/24/2018-1497 z 26. apríla 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/107/2022-1586 z 31. januára 2023 prerušené podľa § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a ďalším uznesením č. k. B1-16C/24/2018-1599 z 24. novembra 2023 už mestský súd podľa § 165 ods. 1 CSP pokračoval v napadnutom konaní. Z uvedeného je zrejmé, že napadnuté konanie bolo od 26. apríla 2022 do 24. novembra 2023 prerušené. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa nečinnosť súdu v dôsledku existencie odôvodnenej prekážky jeho postupu, ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné priesťahy v súdnom konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, I. ÚS 78/02, I. ÚS 697/2013). Navyše k prerušeniu konania došlo na návrh samotných sťažovateľov, v dôsledku čoho tak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016). Z vyjadrenia predsedníčky mestského súdu sp. zn. Spr 341/2024 z 31. júla 2024 vyplýva, že v čase po 24. novembri 2023 do času podania ústavnej sťažnosti 9. septembra 2024 bol súdny spis v čase od 13. decembra 2023 do 11. januára 2024 poskytnutý Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky do konania v súvislosti so sťažnosťou č. 32769/22 [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] proti Slovenskej republike. Mestskému súdu boli 13. decembra 2023, 19. januára 2024 a 5. februára 2024 doručené podania sťažovateľov na doplnenie vyjadrenia k veci a návrh na doplnenie dokazovania, a to v rozsahu rozhodnutí

Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove v súvisiacej trestnej veci a výsluchu svedka (veliaceho pilota havarovaného vrtuľníka), ktoré boli následne zasielané na vyjadrenie žalovanému, ako aj boli mestským súdom vyžiadované rozhodnutia Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove v príslušnej trestnej veci, keďže majú súvis s predmetom napadnutého konania. Mestský súd nariadil termín pojednávania na 2. október 2024 s tým, že 24. júla 2024 zasielal predvolania na nariadený termín pojednávania. Na podklade tohto priebehu napadnutého konania po pokračovaní v napadnutom konaní od 24. novembra 2023 predsedníčka mestského súdu nepovažovala sťažovateľmi podanú sťažnosť na priťahy v napadnutom konaní za dôvodnú.

15. Ústavný súd v posudzovanom období napadnutého konania mestského súdu od 25. novembra 2022 do 9. septembra 2024 nezistil, aby počas neho mestský súd konal spôsobom porušujúcim práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty. Vzhľadom na tento záver ústavný súd odmieta sťažovateľmi podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu